

# AN-101

May-2016

B.Com., Sem.-IV

207 : Production Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1. (a) ઉત્પાદન સંચાલન એટલે શું ? ઉત્પાદન સંચાલનના કાર્યક્ષેત્રની ચર્ચા કરો. 6
- અથવા**
- ઉત્પાદન અંકુશનો અર્થ આપી, ઉત્પાદન અંકુશનું મહત્વ સમજાવો.
- (b) જોબ ઉત્પાદન અને બેચ ઉત્પાદન વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 4
- અથવા**
- ઉત્પાદન આયોજન અને ઉત્પાદન અંકુશ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.
- (c) ઉત્પાદન અંકુશના નીચેના તબક્કા સમજાવો : (કોઈપણ બે) 4
- (1) માર્ગ નિર્ધારણ
- (2) સમય નિર્ધારણ
- (3) સૂચના વિતરણ
- (4) પ્રગતિ નિયંત્રણ
2. (a) વૈજ્ઞાનિક ખરીદીનો અર્થ અને સિદ્ધાંતો સમજાવો. 6
- અથવા**
- વૈજ્ઞાનિક ખરીદીની વિવિધ પદ્ધતિઓ સમજાવો.
- (b) કેન્દ્રિત ખરીદી અને વિકેન્દ્રિત ખરીદી વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 4
- અથવા**
- ખરીદવું કે બનાવવું નિર્ણય અંગે ટૂંકનોંધ લખો.
- (c) ખરીદીનું મહત્વ ટૂંકમાં સમજાવો. 4
- અથવા**
- ખરીદીની વિધિના તબક્કા આપો અને ગમે તે એક તબક્કાની સમજૂતી આપો.

3. (a) માલ-સામગ્રી અંકુશનો અર્થ અને હેતુઓ જણાવો. 6  
**અથવા**  
 ઈન્વેન્ટરી અંકુશની ABC પદ્ધતિ સમજાવો.
- (b) ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે એક) 4  
 (1) વેડ (VED) વિશ્લેષણ પદ્ધતિ  
 (2) માલસામગ્રી અંકુશના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો
- (c) નીચેના પદો સમજાવો : (કોઈપણ બે) 4  
 (1) ગુરુત્તમ સપાટી  
 (2) લઘુત્તમ સપાટી  
 (3) વરદી સપાટી  
 (4) ભય સપાટી
4. (a) નવીન વસ્તુનો અર્થ અને પ્રકારોની ચર્ચા કરો. 6  
**અથવા**  
 નવીન પેદાશની નિષ્ફળતાના કારણો સમજાવો.
- (b) પેદાશ મિશ્રનો ખ્યાલ સમજાવો. 4  
**અથવા**  
 પેદાશ સરલીકરણની વિભાવના સમજાવો.
- (c) કોઈ એક વિશે ટૂંકનોંધ લખો : 4  
 (1) પેદાશ વૈવિધ્યીકરણનું મહત્ત્વ  
 (2) પેદાશ વૈવિધ્યીકરણની મર્યાદા
5. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે સાત) 14  
 (1) સતત ઉત્પાદન પદ્ધતિ એટલે શું ?  
 (2) ઉત્પાદન એટલે શું ?  
 (3) ટેન્ડર એટલે શું ?  
 (4) જથ્થાબંધ ખરીદીની વ્યાખ્યા આપો.  
 (5) બ્લેન્કેટ ખરીદી એટલે શું ?  
 (6) અર્ધ તૈયાર માલ એટલે શું ?  
 (7) FSN વિશ્લેષણ એટલે શું ?  
 (8) 'SWOT' વિશ્લેષણ એટલે શું ?  
 (9) બીટા (Beta) કસોટી એટલે શું ?

Seat No. : \_\_\_\_\_

**AN-101**

May-2016

**B.Com., Sem.-IV**

**207 : Production Management**

**Time : 3 Hours]**

**[Max. Marks : 70**

**Instruction : All questions carry equal marks.**

1. (a) What is Production Management ? Discuss the scope of production management. **6**

**OR**

Give meaning of production control and explain the importance of production control.

- (b) Explain the difference between Job production and Batch production. **4**

**OR**

Explain the difference between production planning and production control.

- (c) Explain the following stages of production control : (any **two**) **4**

- (1) Routing
- (2) Scheduling
- (3) Dispatching
- (4) Follow up

2. (a) Explain the meaning and principles of scientific purchasing. **6**

**OR**

Explain various methods of scientific purchasing.

- (b) Explain the difference between centralized purchasing and decentralized purchasing. **4**

**OR**

Write a short note on make or buy decision.

- (c) Discuss the importance of purchase in brief. **4**

**OR**

Give the stages of purchase process and discuss any one stage.

3. (a) Describe the meaning and objectives of Inventory control. **6**
- OR**
- Explain the ABC system of Inventory control.
- (b) Write short notes : (any **one**) **4**
- (1) VED analysis method
- (2) Guiding principles of Inventory control
- (c) Explain following terms : (any **two**) **4**
- (1) Maximum level
- (2) Minimum level
- (3) Ordering level
- (4) Danger level
4. (a) Discuss the meaning and types of a new product. **6**
- OR**
- Explain the causes of new product failure.
- (b) Explain the concept of product mix. **4**
- OR**
- Explain the concept of product simplification.
- (c) Write notes on any **one** : **4**
- (1) Importance of product Diversification
- (2) Limitations of product Diversification
5. Answer the following questions in short (any **seven**) : **14**
- (1) What is continuous production system ?
- (2) What is production ?
- (3) What is tender ?
- (4) Give definition of wholesale purchase.
- (5) What is blanket purchasing ?
- (6) What is semi-finished goods ?
- (7) What is FSN analysis ?
- (8) What is 'SWOT' analysis ?
- (9) What is Beta testing.